

Jaarverslag 2023

Algemeen

De Stichting Vrienden Stoomgemaal Halfweg heeft als doel het in stand houden van het Stoomgemaal te Halfweg als monument met een werkende stoombemaalingsinstallatie alsmede het inrichten en exploiteren van een museum.

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor de activiteiten, die vormgeven aan deze doelstelling. Het bestuur vergadert ongeveer acht keer per jaar. Het bestuur bestond in 2023 uit: Paul te Beest, voorzitter, Mary de Haan-Knijf, penningmeester, Bart Huisman, secretaris, Peter Capelle, Gertjan van den Boogaard, Gé Nibbering, Ruud Wever en Raymond van Haeften, leden. Naast de voorzitter, penningmeester en secretaris hebben de bestuursleden de volgende aandachtsgebieden: Peter Capelle en Gertjan van den Boogaard: bouwzaken en onderhoud; Gé Nibbering: samenwerking en interne veiligheid; Ruud Wever: PR en Communicatie (in samenwerking met Mary de Haan-Knijf); Raymond van Haeften: fondswerving. Peter Capelle is per 1 juni 2023 gestopt als bestuurslid. Sindsdien is zijn functie in het bestuur vacant.

Als gevolg van de nieuwe wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen heeft het bestuur nadere financiële afspraken toegevoegd aan zijn handboek voor bestuurders. Er wordt niet meer gewerkt met contant geld, alleen via pin transacties. Voor bezoekers die het gemaal een warm hart toedragen en een donatie willen doen is een zogenoemde QR-code beschikbaar. Verder is het vier ogen principe ingevoerd voor transacties boven de € 1.500,--.

De dagelijks activiteiten worden verricht door de vrijwilligers. Zij hebben hun activiteiten onderverdeeld aan de hand van functies op het gebied van receptie/educatie/rondleiding/techniek en stoken.

De vaste activiteiten zijn de openstellingen voor publiek tijdens stoomdagen. In de periode van april tot en met november is het gemaal één keer per maand een weekend, bij voorkeur het eerste weekend van de maand open. Het gehele jaar door is het gemaal op verzoek open voor recepties, bijeenkomsten en trouwceremonies, met en zonder stoom; in de maanden november, januari en december alleen zonder stoom. Daarnaast hebben er losse activiteiten, al dan niet met stoom plaatsgevonden. Deze betroffen:

- Ontvangst met rondleiding en informatie voor leerlingen van het basisonderwijs in de gemeente;
- Ontvangst met rondleiding en informatie voor leerlingen van het beroepsonderwijs;
- Deelname Open Monumentendagen;
- Deelname Molen- en Gemalendagen;
- Ontvangst van groepen in het kader van losse verhuur;

- Deelname aan de Dag van het kind;
- Deelname aan NLDoet.
- Officiële trouwlocatie Haarlemmermeer

100 jaar stoommachine

Het jaar 2023 stond volledig in het teken van de 100-jarige stoommachine. Op 31 maart onthulde dijkgraaf Rogier van der Sande van het Hoogheemraadschap Rijnland bij de opening van het stoomseizoen een speciaal wanddoek met daarop foto's van de bouw en installatie van de stoommachine in 1923. Daarna bezichtigde hij de tentoonstelling van oude objecten (deels geschonken door Rijnland in 2022) die in de verbindingsgang naar het machinegebouw is ingericht. Tot slot draaide hij samen met de voorzitter de hoofdstoomafsluiter open, waarmee de schepraderen in beweging werden gezet.

Er is veel publiciteit verzorgd rond dit evenement, onder meer in de bladen van Meerhistorie, Heemschut, Nederlandse Gemalenstichting, Ondernemend Hoofddorp en voorts via het Haarlems Dagblad, het Erfgoed Journaal Haarlemmermeer, HC Nieuws en Westerpost. Ook op de social media kanalen waren we regelmatig zichtbaar.

Activiteiten rondom 100-jarig jubileum

- Technische rondleidingen op 5 augustus en 7 oktober,
- Dag van het kind op 6 augustus. Er was van alles te doen: demonstraties van stoommachientjes, een voorleesverhaal, schoorsteen bouwen etc. Er kwamen zeker vijftig kinderen met hun ouders naar deze dag.
- De komst van een stoomauto uit 1909 op 2 juli
- De komst van een stoombrandspuit uit 1884 op 10 september
- Een lezing en film op 8 oktober door Frans de Haan onder de titel: 'Nederland leeft met water'.

Alle jubileumactiviteiten werden mede mogelijk gemaakt door De Stichting voor de Buurt uit Zwanenburg/Halfweg. Zij stelde daarvoor een donatie beschikbaar van € 5.500,--.

Overige activiteiten

- Op 11 maart is meegedaan aan NL DOET. Wethouder Charlotte van der Meij heeft op deze dag met haar familie de handen uit de mouwen gestoken.
- Op 26 april vond de uitreiking van een Koninklijke Onderscheiding plaats aan Gerda en Jaap (vrijwilliger bij het stoomgemaal sinds 2006) Kortenoeven. Zij kregen uit handen van de burgemeester het lidmaatschap in de Orde van Oranje Nassau.
- De jaarlijkse Vrijwilligersdag van de Nederlandse Gemalenstichting was op 7 juli in het stoomgemaal. Er waren diverse presentaties en een rondleiding, waaraan ca vijftig vrijwilligers deelnamen.
- Enkele vrijwilligers hebben deelgenomen aan het Old Timers Festival in Sassenheim op 20 augustus. Het doel was daar het vestigen van de aandacht van het publiek op Stoomgemaal Halfweg.
- Ook was het stoomgemaal vertegenwoordigd op het Old Timers Festival in Santpoort in september. Enkele vrijwilligers waren daar aanwezig en gaven voorlichting aan de hand van in een kraam aanwezig materiaal.
- De Open Monumentendagen waren op 9 en 10 september. Tijdens dit weekend was het gemaal onder stoom
- De eindejaarbijeenkomst voor bestuur en vrijwilligers en partners vond plaats op 15 december. Traditioneel was er, naast een drankje en een hapje, een stamppotmaaltijd. Wegens de viering van het jubileum van de stoommachine was er voor elke vrijwilliger een klein presentje beschikbaar.

Gebouw

In maart zijn lekkages geconstateerd bij de stoomleidingen onder de vloer van de machinekamer. Dit is met interne hulp opgelost. Ook moesten delen van de stoomleidingen vervangen worden. Dit is na afloop van het stoomseizoen gebeurd. In oktober vond er een asbestinspectie plaats door de Dienst Inspectie Leefomgeving. Hierbij bleek dat enkele leidingen en flenzen vervangen moesten worden. Dit is gedaan door een deskundig extern bedrijf.

Het ronde raam in de westgevel van het ketelgebouw is in het verslagjaar vervangen.

De inspectie door de Veiligheidsregio Kennemerland op 16 augustus leverde geen overtredingen op.

Tijdens de zomerstorm Poly op 5 juli is de buiten geplaatste partytent bezweken. In het verslagjaar is een nieuw exemplaar aangeschaft.

Groot onderhoud

Het machinegebouw is dringend aan groot onderhoud toe. Daarom is in 2023 aan twee deskundige architectenbureaus offerte gevraagd voor het maken van een plan voor groot onderhoud. De opdracht is verstrekt aan Tak architecten te Delft. Dit bureau heeft een plan opgesteld, dat is ingediend voor subsidie bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De subsidiabele kosten van de renovatie zijn geraamd op € 360.000,00. Het Rijk heeft op 30 augustus 2021 al een bijdrage toegekend van € 116.768,--.

In 2022 is een gevraagde subsidie bij de provincie afgewezen. Het bestuur heeft in het verslagjaar 2023 opnieuw een subsidie gevraagd bij de provincie van € 84.000,--. De verwachting is dat deze aanvraag wel wordt goedgekeurd.

In afwachting van het toekennen van de aangevraagde subsidie door de provincie is een bouwteam gevormd. Als extern adviseur neemt Jannes Vos hierin deel. Hij is deskundig op het gebied van projectontwikkeling. Als voorzitter treedt voorzitter Paul te Beest op. Bart Huisman is secretaris en leden zijn Gertjan van den Boogaard en (tot 1 juni 2023) Peter Capelle.

Drie gecertificeerde bedrijven zijn uitgenodigd om een offerte in te dienen. Twee bedrijven hebben hieraan gehoor gegeven: Holleman Santpoort en Woudenberg. Het bouwteam zal aan de hand van hun presentaties in 2024 een keuze maken.

Openstelling museum

In 2022 heeft het bestuur diverse besluiten genomen op basis van de onder leiding van Frans de Haan gevormde Werkgroep Toekomstbestendig Stoomgemaal Halfweg. Er staan nog diverse aanbevelingen van de werkgroep open. Deze blijven onder de aandacht van het bestuur. Op basis van dit rapport is ook een evaluatie over het verslagjaar 2023 gemaakt.

Met het oog op het plan Groot Onderhoud houdt het bestuur de evaluatie van het verslagjaar aan. De verwachting is, dat het bestuur na medio 2024 zowel het rapport Toekomstbestendig stoomgemaal alsmede de evaluatie 2023 verder oppakt.

De gemeente heeft op verzoek van de stichting het stoomgemaal aangewezen als officiële trouwlocatie. Het besluit is verzonden op 23 maart 2023 en geldt voor vijf jaar.

Subsidies en donaties algemeen

Het Hoogheemraadschap Rijnland doneerde opnieuw een bedrag van € 10.000,--.

De gemeentelijke subsidie bedroeg in het verslagjaar € 2.650,--.

De opbrengst van RaboClubSupport bedroeg € 1.958,-- Dit geld wordt besteed aan de aankoop van tafels en klapstoelen. Deze aankoop wordt in 2024 gedaan.

De Stichting voor de Buurt uit Zwanenburg/Halfweg heeft een donatie beschikbaar gesteld van € 5.500,--, waarmee alle activiteiten rond de viering van 100 jaar stoommachine konden worden bekostigd.

Een inwoner van Zwanenburg heeft een legaat beschikbaar gesteld aan de Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg. Een deel van het legaat ad € 7.500,-- is aan onze stichting geschonken.

Hiermee konden de kosten van de vervanging van het raam in de westgevel van het ketelgebouw worden opgevangen. Voor ditzelfde doel heeft Vos & Partners Organisatieadvies BV een bedrag van € 1.000,- gedoneerd.

R. Breure BV verzorgde geheel belangeloos het transport van de in 2023 aangeschafte kolen en Kesbeke Fijne Tafelzuren BV deed een donatie van € 300,- en verzorgde daarnaast de haring tijdens de opening van het stoomseizoen.

Verder hebben verschillende particulieren donaties gedaan.

Donaties Groot Onderhoud

Voor het project groot onderhoud zijn er (naast de subsidie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) de volgende subsidies ontvangen c.q. toegezegd: Cultuurfonds: € 35.000,-; gemeente Haarlemmermeer € 45.000,-; Gravin van Bylandtstichting € 5.000,-; J.C. Ruigrokstichting € 10.000,-; Hendrik Mullerfonds € 5.000,-; Hoogheemraadschap van Rijnland € 45.000,-. Bij de provincie is een verzoek ingediend voor een bijdrage van € 84.000,-.

Met het oog op de plannen voor de organisatie van het Stoomfestival 2025 zijn bijdragen ontvangen/toegezegd van Zadelhoff Cultuur Stichting (€ 5.000,-) en Stichting Zabawas (€ 10.000,-).

Samenwerking

In samenwerking met Museum de Cruquius werd opnieuw een combikaart uitgegeven voor bezoek aan beide musea in één stoomweekend.

Het bestuur is vertegenwoordigd in het Museum Platform Haarlemmermeer en levert bijdragen aan het Erfgoed Journaal Haarlemmermeer.

Met Event Park Amsterdam is enkele jaren geleden een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Deze heeft niet tot extra bezoekers geleid. Om die reden heeft het bestuur besloten de overeenkomst op te zeggen per einde verslagjaar. Ook met B & D partners (Brasserie Het gemaal) is een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

De stichting heeft zich aangesloten bij de Nationale Monumentenorganisatie. Doel is een efficiënt beheer en behoud van monumenten.

Er zijn gesprekken gevoerd met Historisch Halfweg om samen een aantal activiteiten te ontwikkelen. Hieruit zijn nog geen concrete afspraken gevolgd.

Scholen

Hbo-studenten hebben een afstudeeropdracht gemaakt die verband houdt met het stoomgemaal. De aanbevelingen waren van goede kwaliteit en zijn besproken in de vergadering van het bestuur in augustus. Het betrof onder meer het aanwijzen van een coördinator voor de werving van vrijwilligers en het betrekken van het UWV en de vrijwilligerscentrales daarbij. Ook leverden zij nuttige procesbeschrijvingen.

In april hebben zo'n 50 leerlingen van een mbo-school uit Hoofddorp de opdracht gekregen om een circulair en energieneutraal bezoekerscentrum te bedenken en een maquette daarvan te maken. Na een eerste kennismaking met het gemaal, presenteerde de leerlingen medio juni de maquettes onder toezicht van ouders en grootouders. Helaas gooide storm Poly roet in het eten en kon de presentatie niet plaatsvinden in het gemaal. De maquettes zijn beoordeeld op school door de docenten en telden mee voor het eindcijfer.

Een basisschool uit Halfweg bezocht het gemaal, kreeg een rondleiding en een les over stoom.

Ten behoeve van de scholen verschijnt ieder jaar de Erfgoedbrochure Haarlemmermeer in samenspraak met C. Hieruit kunnen scholen voor primair onderwijs in en rondom Haarlemmermeer een keuze maken om met klassen deel te nemen aan culturele activiteiten. Het stoomgemaal heeft een lespakket voor de groepen 7 en 8 onder het motto: 'Stoomgemaal Halfweg, een stomende ervaring'. Het stoomgemaal stond prominent op de cover van het full colour magazine.

PR en communicatie

Social media spelen een steeds grotere rol als communicatiemiddel. Het stoomgemaal beschikt over een website en is zichtbaar op een eigen Facebookpagina en LinkedIn en daarnaast ook op www.inzwanenburghalfweg.nl en op een aantal andere websites, zoals die van Event Park Amsterdam, Het Nationaal Monumentenportaal, Kunst en Cultuur op School (C.) en de toeristische website van de gemeente Haarlemmermeer.

De nieuwspagina van de website wordt regelmatig verversd en de Facebookpagina van het stoomgemaal heeft een groeiend aantal 'volgers'. Ten behoeve van de vrijwilligers wordt na iedere bestuursvergadering een nieuwsbrief uitgegeven. In het verslagjaar zijn negen nieuwsbrieven verschenen. Facebook, LinkedIn, website en nieuwsbrief worden actief onderhouden door twee leden van het bestuur.

In dit verslagjaar is het ook mogelijk gemaakt om een zogenoemde review te schrijven op de website naar aanleiding van een bezoek aan het gemaal. Daar wordt regelmatig gebruik van gemaakt. De reviews worden gemonitord door bestuurslid PR en Communicatie Ruud Wever.

In januari 2022 verscheen de eerste editie van het Erfgoedjournaal Haarlemmermeer. Dit is een tweemaandelijks videojournaal met informatie en nieuwtjes over erfgoedgoedinstellingen. Het wordt geproduceerd door MeerDoc een partner van MeerRadio. In 2023 zijn opnieuw zes afleveringen gemaakt, waaraan Stoomgemaal Halfweg heeft meegewerkt.

Het bestuur is van mening, dat naast de interne nieuwsbrief er ook behoefte is aan een externe brief. Met de voorbereiding hiervan is inmiddels een start gemaakt. De verwachting is begin 2024 deze nieuwsbrief voor belangstellenden beschikbaar te hebben. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via de website.

Bedrijfshulpverlening

Aan de opleiding voor BHV (Bedrijfshulpverlening) hebben 10 vrijwilligers deelgenomen. De opleiding bestond uit EHBO-hulp, reanimatie, AED, brandbestrijding en ontruimingsprocedures. Alle deelnemers ontvingen een BHV-certificaat.

Vrijwilligers

Wiebren Dijkstra en Elise Nibbering zijn in 2023 gestopt als vrijwilligers. Elise blijft nog als wel oproepkracht verbonden aan het gemaal.

Er hebben zich in het verslagjaar verschillende nieuwe vrijwilligers gemeld: Nel Jansen (opnieuw) en Max Koot. Max studeert werkbouw- en procestechniek aan het Nova College te Beverwijk. Daarnaast is Heleen Broerse toegetreden als vrijwilliger receptie/gastvrouw. Dat geldt ook voor Marina Koops. Marcel Smit maakt sinds 2023 op verzoek foto's van evenementen en Paul van Ingen doet hetzelfde met een filmcamera.

Halfweg, maart 2024

Bestuur Stichting Vrienden Stoomgemaal Halfweg